

1666ին կը գրէ Եղիազար Անթապցիին, Յակոբ Կաթողիկոսն ամբաստանելով իբրեւ «Երկարնակ», եւ կը յարէ. «Ահա չԱկոբ Կաթողիկոսն զիւր եղբորորդի Մանուէլն Սուրբ Սարգսի պահոցն յղեաց առ Փափն Ֆռանկաց, բազում նշխարք տանելով ընդ իւրն, զՀռիփսիմեացն, զԳոյախանեացն եւ ըզՆախավկային, եւս եւ այլ բազում նշխարք՝ ընծայ Փափին...: Ահա Երկարնակութիւն սորա, որ ծածկեալ ունէր ի սրտի իւրում, ի ձեռն Ոսկան Վարդապետին միաբանութեամբ Փափին կատարեց, զՈ՛վ հրաշալիմ բարձին, զի երկու հազար շարակնոց պատմայ է տուեր Ոսկանն, երեք շարակնոց բերեն իզմիր, տեսան որ ով հրաշալիմ չկայր ի մէջն, մէկ շարակնոցն իւրեանց հետն տարին յԵրուսաղէմ եւ մէկ էջմիածին զրկեցին եւ մէկ այստեղս վաճառականաց մէջն է: Մինչեւ ի Ս. Խաչ բովանդակն կու գայ, որ ամենքեան աչօք իւրեանց տեսանեն զմոլորեալ գործն չԱկոբին եւ գայթակղութիւն ժողովրդեան եւ թերութիւն հաւատոցն» (15):

Յակոբ Զուղայեցի սերտօրէն կապուած կը մնայ Կաթողիկէ Դաւանանքին մինչեւ իր մահը: Զայս ցոյց կու տան Ս. Աթոռին ուղղուած իր գրութիւնները Լեհաստանի Հայոց խնդիրներուն առնչութեամբ, եւ իր յայտարարութիւնները ազատագրական շարժման ընթացքին, ինչպէս պիտի տեսնենք յաջորդ գլուխներուն:

(15) Անդ, ԺԴ. Տարի, 1940, Յուլ.-Օգոս.,
թիւ 7-8. Դիւան Ս. Յակոբայ, էջ 201-202: